

Informatieblad Mest en Mineralen

Het vernieuwde cluster BO-05 Mest en Mineralen: plannen voor de toekomst

Vorig jaar is een reeks van meer dan 100 informatiebladen uit de Mest en Mineralenprogramma's afgesloten, omdat deze onderzoeksprogramma's ophielden te bestaan. In 2006 is gestalte gegeven aan een volledige nieuwe programmering van het Mest en Mineralenonderzoek door het ministerie van LNV. Vanaf januari 2006 is het onderzoek nog meer toegesneden op de kennisbehoeften die ontstaan zijn ten gevolge van de invoering van de nieuwe mestwetgeving in 2006 en de ontwikkelingen in de internationale regelgeving. Binnen het beleidsondersteunende onderzoek van het cluster Mest en Mineralen worden thans de volgende thema's onderscheiden:

1. Communicatie, coördinatie en ad hoc beleidsvragen
2. Gebruiksnormen en bemestingsstrategie
3. Middelvoorschriften
4. Kaderrichtlijn Water en maatregelen
5. Gasvormige emissies
6. Evaluatie en monitoring
7. Commissie Deskundigen Meststoffenwet

De vernieuwingsrichtingen per 2006

In 2006 is in Nederland een stelsel van gebruiksnormen voor fosfaat, stikstof en dierlijke mest ingevoerd, omdat de Europese Hof de wijze waarop Nederland de nitraatrichtlijn (1991) had geïmplementeerd uiteindelijk heeft afgewezen. Met de Europese Commissie is afgesproken dat de gebruiksnormen in 2009 zullen worden afgestemd op het behalen van een norm van 50 mg nitraat per liter in het grondwater zoals in de nitraatrichtlijn is vastgelegd. Met betrekking tot het gebruik van fosfaat is met de Europese Commissie afgesproken dat wordt gestreefd naar fosfaatevenwichtsbemesting in 2015. De vertaling van de afspraken met de Europese Commissie zijn opgenomen in het Derde Nederlandse Actieprogramma (2004-2009). Voor het ministerie van LNV is het dan ook van groot belang dat de uiteindelijke gebruiksnormen voor stikstof en fosfaat goed zijn onderbouwd (**thema Gebruiksnormen en bemestingsstrategie**) en dat daarnaast effectieve en praktisch uitvoerbare middelvoorschriften worden opgesteld met betrekking tot de methoden en periode van bemesting om zo de emissies naar het milieu zo veel mogelijk te beperken (**thema Middelvoorschriften**).

Het huidige mestbeleid is sterk geënt op het behalen van de doelstellingen zoals deze in de Nitraatrichtlijn, als dochterrichtlijn van de Kaderrichtlijn water, zijn vastgelegd. Met de Kaderrichtlijn Water wordt echter ook beoogd dat ook de ecologische kwaliteit van de Nederlandse oppervlaktewateren in de nabije toekomst verbetert (2015; realisatie van een goede ecologische toestand). De komende jaren wordt door de rijksoverheid uitgewerkt welke feitelijke doelstellingen aan de landbouw worden gesteld om een bijdrage te leveren aan de realisatie van deze doelstelling (implementatie Kaderrichtlijn water). In dit kader is het voor het ministerie van LNV van belang om inzicht te hebben welke bijdrage de landbouw levert aan de totale nutriëntenemissies naar het grond- en oppervlaktewater en welke resultaten geboekt worden met het huidige mestbeleid zodat uiteindelijk duidelijk wordt welk "beleidsgat" nog resteert (**thema Kaderrichtlijn water en maatregelen**). Teneinde vervolgens effectieve aanvullende bron- en/of effectgerichte maatregelen te kunnen benoemen, dient enerzijds bron-pad-effectrelaties helder gemaakt te worden en anderzijds de kosten-effectiviteit van maatregelen te worden aangegeven.

Naast het terugdringen van de nutriëntenemissies naar het grond- en oppervlaktewater wordt er binnen het cluster Mest- en Mineralen ook aandacht besteed aan de vermindering van de gasvormige emissies vanuit de landbouw naar de lucht en de emissies van fijn stof naar de lucht (**thema Gasvormige emissies**). Het betreft hier onderzoek voor de onderbouwing van het Nederlandse beleid om de internationale afspraken op het gebied van doelstellingen voor de uitstoot van ammoniak (NEC-richtlijn, IPPC-richtlijn, Gothenburg-protocol), fijn stof (Kaderrichtlijn luchtkwaliteit een eerste dochterrichtlijn) en overige broeikasgassen (zoals methaan en lachgas; Kyoto-protocol) te kunnen nakomen. De rijksoverheid heeft in dit kader behoefte aan het faciliteren van de ontwikkeling en de implementatie van emissiereducerende maatregelen en het monitoren van de landbouwkundige, milieukundige en economische effecten van de te nemen en al genomen maatregelen.

Verder heeft de Minister van LNV de Tweede Kamer toegezegd in 2007, en vervolgens telkens 4 jaar daarna, verslag te doen over de doeltreffendheid en de effecten van de Meststoffenwet. De voorbereidingen die noodzakelijk zijn om deze evaluatie uit te voeren worden binnen het **thema Evaluatie en Monitoring** uitgewerkt. Het onderzoek richt zich vooral op het verbeteren van de modellen die ingezet worden voor de evaluatie van het mestbeleid. Het betreft hier zowel modellen voor de berekening van het mestoverschotten als de berekening van de nutriëntenemissies naar het grond- en oppervlaktewater.

Tot slot heeft het Ministerie van LNV in het kader van de uitvoering van de Meststoffenwet een Commissie van Deskundigen Meststoffenwet (CDM) in het leven geroepen. Deze commissie beoordeelt (a) de onderbouwing van geactualiseerde bemestingsadviezen, (b) inhoudelijk de aanvragen voor 50%-regeling mestverwerking en (c) milieukundige en landbouwkundige beoordeling van meststoffen, ten behoeve van ontheffing van het verbod op verhandeling. Daarnaast ressorteren onder de CDM specialistisch werkgroepen die op ad hoc basis worden samengesteld, al gelang naar het onderwerp van de studie (**thema Commissie van Deskundigen Meststoffenwet**).

Sammenvattend

Al met al zal ook de komende jaren getracht worden om vanuit het beleidsondersteunende onderzoek van het cluster Mest- en Mineralen zowel richting de rijksoverheid als naar de praktijk een bijdrage te leveren aan de ontwikkeling van een duurzame landbouw binnen de milieu en economische randvoorwaarden. Wij hopen dat met het uitgeven van deze nieuwe serie aan informatiebladen een bijdrage wordt geleverd aan de informatiebehoefte van velen die geïnteresseerd zijn naar de uitkomsten van het Mest- en Mineralenonderzoek.